

Nader onderzoek naar de das

Luchen-Fazantlaan Mierlo

OPGESTELD VOOR:
Gemeente Geldrop-Mierlo

OPGESTELD DOOR:
STANTEC BV

REFERENTIE:
327200788

DATUM:
1 MAART 2024

Nader onderzoek naar de das Luchen-Fazantlaan te Mierlo

In opdracht van:
Gemeente Geldrop-Mierlo

Opgesteld door:
Matthijs Ruytenburg

Projectnummer:
327200788

Documentnaam:
Nader onderzoek Das Luchen – Fazantlaan Mierlo

Datum:
1 maart 2024

Versie	Vrijgegeven door	Paraaf	Datum
Nader onderzoek Das Luchen-Fazantlaan Mierlo	A.W.D. Roovers	SR	1 maart 2024

Bezoekadres
Hoevestein 20b
4903 SC OOSTERHOUT
www.stantec.com/nl

KVK Haaglanden 27 18 43 23
BNP Paribas 022 77 40 432
IBAN NL11BNPA0227740432 BIC BNPANL2A
Stantec BV is ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 en VCA** gecertificeerd

Het is niet toegestaan de inhoud en/of vorm van door Stantec opgestelde rapportages aan te passen

Inhoudsopgave

1.0 Samenvatting	1
2.0 Inleiding	2
2.1 Aanleiding	2
2.2 Locatie	2
2.3 Omschrijving plangebied	3
2.4 Onderzoeksgebied	4
2.5 Activiteiten	4
2.6 Wettelijk kader	5
2.7 Doel	6
3.0 Methode	6
3.1 Das	6
3.2 Betrouwbaarheid	8
3.3 Geldigheid	9
4.0 Resultaten	10
4.1 Das	10
5.0 Conclusie	14
5.1 Das	14
5.2 Overige soorten (niet meegenomen in onderzoek)	15
5.3 Maatregelen	16
6.0 Bronnen	18

Bijlage 1: Samenvatting uit de quickscan Wnb

Bijlage 2: Locaties wildcamera's

Bijlage 3: Onderzoeksgebied

Bijlage 4: Gebruik leefgebied

1.0 SAMENVATTING

In de conclusies van de quickscan en het nader onderzoek is bepaald dat vervolgstappen nodig zijn om overtredingen van verbodsbepalingen vanuit de Wet natuurbescherming te voorkomen. In onderstaande tabel is weergegeven welke vervolgstappen dat zijn.

Tabel 1: Te nemen vervolgstappen teneinde overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen

Soort of soortgroep	Beschermde functies aanwezig	Overtreding verbodsbepaling	Ontheffing Wnb nodig	EWP nodig
Algemene broedvogels	<u>Ja</u>	Nee	<u>Nee, indien</u> gewerkt wordt conform ecologisch werkprotocol	<u>Ja</u>
Jaarrond beschermde nesten categorie 5	Nee	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen verblijfplaatsen	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>
Vleermuizen foerageergebied	<u>Ja</u>	<u>Mogelijk,</u> indirect effect (lichtverstoring)	Nee	<u>Ja</u>
Vleermuizen vliegroutes	<u>Ja</u>	<u>Mogelijk,</u> indirect effect (lichtverstoring)	Nee	<u>Ja</u>
Das	<u>Ja, vluchtpijp</u>	<u>Ja, vernietiging en verstoring</u>	Ja	<u>Ja</u>
Kleine marterachtigen	<u>Ja, leefgebied en vaste rust- en verblijfplaats</u>	<u>Ja, vernietiging</u>	Ja	<u>Ja</u>
Steenmarter	<u>Ja, leefgebied</u>	<u>Ja, vernietiging</u>	Ja	<u>Ja</u>
Overige grondgebonden zoogdieren	<u>Ja</u>	<u>Nee</u>	<u>Nee, indien</u> gewerkt wordt conform ecologisch werkprotocol	<u>Ja</u>
Reptielen	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>	Nee	<u>Nee</u>
Amfibieën	<u>Ja</u>	<u>Nee</u>	<u>Nee, indien</u> gewerkt wordt conform ecologisch werkprotocol	<u>Ja</u>
Vissen	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>	Nee	<u>Nee</u>
Ongewervelden	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>	Nee	<u>Nee</u>
Vaatplanten	<u>Nee</u>	<u>Nee</u>	Nee	<u>Nee</u>

* Door te werken volgens een ecologisch werkprotocol wordt voorkomen dat er een negatief effect optreedt op aanwezige beschermde soorten en functies.

2.0 INLEIDING

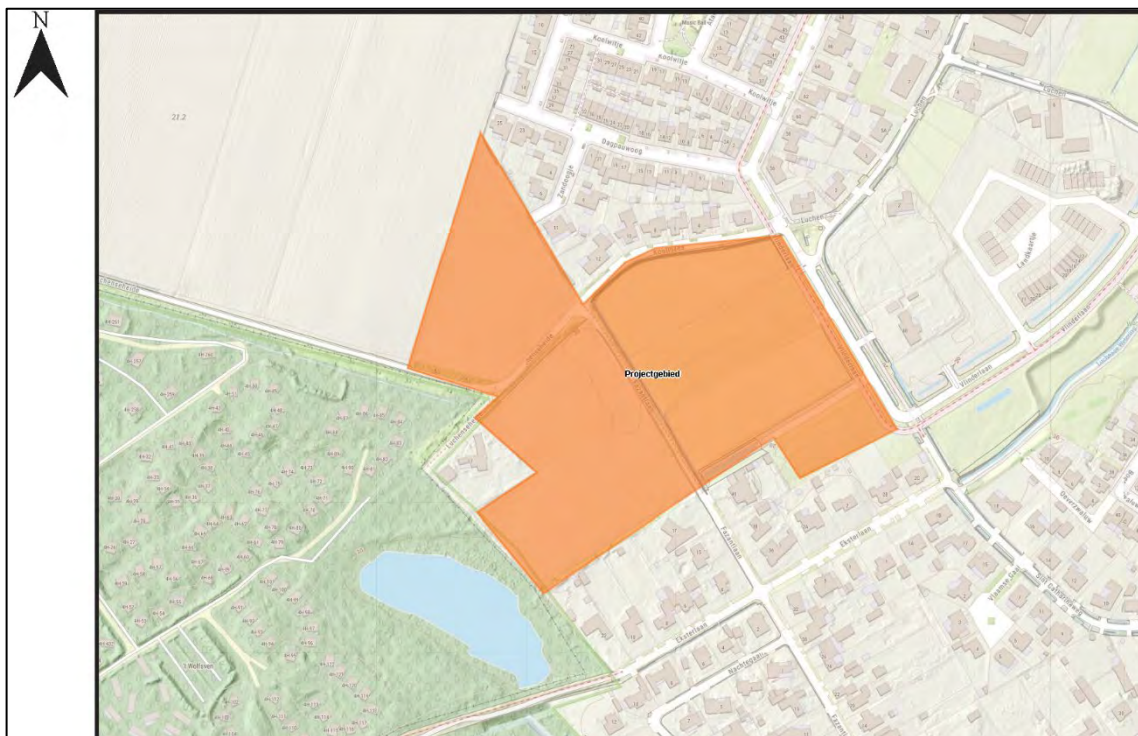
2.1 AANLEIDING

De aanleiding voor het nader onderzoek naar de das zijn de voorgenomen nieuwbouwplannen voor het project 'Groot Luchen'. Voor de bestemmingswijziging is in het kader van de Wet Natuurbescherming een Quicksan flora en fauna uitgevoerd (BRO, 2022). Uit de Quicksan komt naar voren dat de ontwikkeling een negatieve impact kan hebben op kleine marterachtigen en de das. Voor kleine marterachtigen wordt een mitigatie/compensatieplan geschreven. Voor de das is nader onderzoek noodzakelijk om aan te tonen of de aangetroffen (vlucht)pijpen nog in gebruik zijn door de das en of het plangebied onderdeel is van het essentieel functioneel leefgebied van de das.

2.2 LOCATIE

Het plangebied ligt in de gemeente Geldrop-Mierlo in de provincie Noord-Brabant. Het plangebied is gelegen tegen de zuidrand van nieuwbouwwijk Luchen. Ten westen van het plangebied ligt een bosgebied met hierin een ven wat op enkele meters van de plangrens af ligt.

In onderstaande figuur is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: Globale ligging plangebied (rood omlijnd).

2.3 OMSCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied bestaat uit meerdere percelen met verschillend grondgebruik. Het perceel ten noorden van Luchenseheide en ten westen van Koolmees is in gebruik als akkerland. De percelen tussen de Fazantlaan en Sint Catharinaweg zijn in gebruik als Maisakkerland, gronddepot en grasland (van zuid naar noord). Het perceel ten westen van de Fazantlaan is gebruik als akkerland (ten tijde van het veldwerk werd er mais op verbouwd). Tussen de percelen staan bomenrijen met populier en inlandse eik.

In onderstaande figuur is een impressie van het plangebied weergegeven.

Figuur 2: Impressie van het plangebied, foto's door M.L. Ruytenburg, 28-11-2023.

2.4 ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied betreft het hele plangebied. In het gehele plangebied zal onderzoek gedaan worden naar de aanwezigheid van de das. Ten tijde van het veldbezoek was het gebied in gebruik als akkerland, maisperceel, gronddepot en grasland. In bijlage 2 is een gedetailleerdere kaart bijgevoegd.

Figuur 3: De percelen waar onderzoek is gedaan naar de das.

2.5 ACTIVITEITEN

De door Gemeente Geldrop-Mierlo uit te voeren activiteiten betreffen:

- Het aanleggen van wegen en paden.
- Het aanplanten van nieuwe bomen.
- Het bouwrijp maken van het terrein.
- Het bouwen van 137 wooneenheden met tuin van verschillend formaat.

2.7 DOEL

Het doel is het vaststellen van de aanwezigheid dan wel afwezigheid van vaste rust- en verblijfplaats voor de das en het gebruik van het plangebied als leefgebied. Met het soort specifiek onderzoek wordt onderzocht of verbodsbepalingen uit de Wnb door de werkzaamheden overtreden worden en of een ontheffing benodigd is om de werkzaamheden doorgang te laten vinden.

Indien mogelijk wordt een advies opgesteld om met mitigerende maatregelen overtredingen van de verbodsbepaling te voorkomen of te verzachten.

3.0 METHODE

In dit hoofdstuk worden de methoden beschreven die gehanteerd zijn voor het nader onderzoek naar de das.

3.1 DAS

3.1.1 Soortomschrijving

De das is een zoogdier met een relatief kleine kop, dikke korte nek, langwerpig lichaam en korte staart. De das is een sociaal dier dat in familiegroepen leeft. Dassen kunnen generatie op generatie dezelfde burchten en wissels gebruiken. Een dassenclan kan uit twee tot twaalf dieren bestaan. Het voedsel van de das bestaat uit regenwormen, bosvruchten, valfruit, noten, eikels, granen, paddenstoelen, jonge knaagdieren, egels, slakken en insecten.

Het dassenhabitat bestaat vaak uit een kleinschalig landschap. Belangrijke kenmerken van een functioneel leefgebied zijn:

- Voldoende rust en dekking op de burcht.
- Jaarrond een voldoende en een gevarieerd voedselaanbod op bereikbare afstand van de burcht.
- Oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken, bijvoorbeeld in de vorm van houtsingels en hagen.
- Geen verstoring of versnippering van het territorium door wegen, kanalen en dergelijke.
- Geen verstoring door honden of recreatie (bijvoorbeeld mountainbiken of crossmotoren).
- Uitwisselingsmogelijkheden met nabijgelegen dassenpopulaties.

De grootte van een territorium is afhankelijk van het voedselaanbod en dus van de kwaliteit van het leefgebied. De grootte varieert van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied, en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Het foerageergebied ligt tot ongeveer 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Er moet voldoende foerageergebied liggen binnen 500 meter tot enkele kilometers.

Verblijfplaats

Een vaste voortplantingsplaats of rustplaats van dassen wordt gedefinieerd als een dassenburcht recent gebruikt is door de das, of een dassenburcht die tot maximaal vijf jaar geleden als bewoond is vastgesteld door een dassenskundige (in een bestaand territorium). Er zijn drie typen burchten:

- Hoofdburchten.
- Bijburchten.
- Vluchtpijpen.

(BIJ12, 2017)

3.1.2 Beschermingsregime

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op de das.

De wet verbiedt:

- Het opzettelijk doden of vangen van de das (artikel 3.10 lid 1, sub a).
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantings- of rustplaatsen van de das (artikel 3.10 lid 2, sub b).

3.1.3 Onderzoeksmethodiek

Voor het onderzoek naar de das is gebruik gemaakt van de onderzoeksmethodiek zoals beschreven in het kennisdocument voor de das (BIJ12, 2017). Er is in beeld gebracht waar zich de locaties van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en van functioneel leefgebied (migratieroutes of foerageergebieden) van de das bevinden. De volgende methodes zijn gebruikt:

- **Sporenonderzoek.** Er is in vier verschillende veldbezoeken gelet op de aanwezigheid van burchten, graafactiviteiten, wissels, haar aan prikkeldraad, mestputjes en vraatsporen. De veldbezoeken zijn binnen de meest optimale periode uitgevoerd (tussen september en mei).
- **Cameravallen.** Op basis van het sporenonderzoek zijn drie cameravallen geplaatst op de meest verdachte locaties. In bijlage 2 zijn de locaties van de camera's weergegeven. De cameravallen zijn geplaatst bij de meest verdachte locaties, twee camera's zijn voor een periode van 6 weken geplaatst en tussentijds gecontroleerd (zie tabel 2). Wildcamera 3 is later drie weken geplaatst.

Tabel 2: Overzicht van de veldbezoeken

Datum	Onderzoekstijd	Soort onderzoek	Functie	Weersomstandigheden
11-09-2023	10:00-12:00	Sporenonderzoek en plaatsen wildcamera's 1 en 2	Vaste rust- en verblijfplaats, migratieroutes en functioneel leefgebied	Windkracht 2 Bft, zonnig, droog, temperatuur van 25 °C
28-09-2023	10:00-12:00	Sporenonderzoek en plaatsen wildcamera 3. Wisselen wildcamera's 1 en 2	Vaste rust- en verblijfplaats, migratieroutes en functioneel leefgebied	Windkracht 2-3 Bft, half bewolkt, droog, temperatuur van 17 °C
19-10-2023	10:00-12:00	Sporenonderzoek en ophalen	Vaste rust- en verblijfplaats,	Windkracht 3 Bft, half bewolkt, droog, temperatuur van 16 °C

Datum	Onderzoekstijd	Soort onderzoek	Functie	Weersomstandigheden
		wildcamera's 1, 2 en 3	migratieroutes en functioneel leefgebied	
28-11-2023	10:00-12:00	Sporenonderzoek	Vaste rust- en verblijfplaats , migratieroutes en functioneel leefgebied	Windkracht 3-4 Bft, bewolkt, af en toe een bui., temperatuur van 2 °C

3.2 BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op een zorgvuldige wijze uitgevoerd, volgens het vigerende beleid, wet- en regelgeving ten aanzien van natuur alsook de richtlijnen en methoden op het gebied van ecologisch onderzoek.

Bij het bureauonderzoek wordt informatie gebruikt uit, op dat moment, voorhanden zijnde en beschikbare bronnen. Wij attenderen u erop dat de geraadpleegde bronnen mogelijk onvolledig zijn of dat niet alle bronnen zijn geraadpleegd, door het niet voorhanden dan wel opvraagbaar zijn. Hierdoor kan informatie ontbreken.

Ecologisch deskundige

Het bevoegd gezag verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zijgevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaringen kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis moeten zijn opgedaan doordat de deskundige:

- Minimaal 3 jaar ervaring heeft met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onder begeleiding van een ervaren ecooloog.
- Soort specifieke kennis heeft opgedaan door middel van bijvoorbeeld veldwerk, onderzoek, studie of opleiding.
- Op HBO-, dan wel WO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Alle ecologen binnen Stantec hebben een afgeronde HBO dan wel WO-opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie. Hiermee wordt voldaan aan bovenstaande definitie van een ecologisch deskundige (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit). Daarnaast hebben alle ecologen binnen Stantec, met uitzondering van de junioren, minimaal 3 jaar werkervaring. Een senior heeft minimaal 10 jaar werkervaring.

Een junior staat altijd onder begeleiding van een medior of senior. Dit om de kwaliteit te waarborgen alsook kennis over te dragen.

3.3 GELDIGHEID

Het nader onderzoek is, over het algemeen, geldig voor een periode van 3 jaar. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar wordt aanbevolen de resultaten van het nader onderzoek opnieuw te toetsen.

4.0 RESULTATEN

4.1 DAS

4.1.1 Burchten/holen

Sporenonderzoek: Op basis van de Quicksan Flora & fauna is tijdens het veldwerk de focus gelegd op een 'voormalige' burcht. Tijdens het sporenonderzoek is een pijp gevonden. De pijp was overgroeid en leek niet recent in gebruik te zijn geweest.

Ter plaatse van het gronddepot waren veel leeggegeten maiskolven aanwezig. Op het gronddepot (zie figuur) waren ze opvallend geconcentreerd aanwezig. Mogelijk gaat het om een voormalige (uitgegraven) burcht of foerageerplek.

Figuur 6 Sporenonderzoek naar de burchten/holen. Links open put met lege maiskolven, rechts voormalige (vlucht)pijp.

Cameraonderzoek: Wildcamera 1 is geplaatst bij de pijp om te onderzoeken of er nog gebruik van wordt gemaakt. Op de camerabeelden was te zien dat er een das gebruik maakt van de pijp (zie figuur x). Vermoedelijk gaat het om een vluchtpijp.

Figuur 1 Cameraonderzoek naar voormalige burcht/pijp. Das maakt gebruik van de pijp.

4.1.2 Migratieroutes

Sporenonderzoek: ten tijde van het veldwerk is gelet op mogelijke migratieroutes. Nabij de 'voormalige' burcht (wildcamera 1) zijn geen sporen waargenomen die duiden op het voorkomen van een migratieroute. Ter plaatse van het maisperceel tegen de bosrand is de focus gelegd op graafsporen, vraatsporen en gaten in het hekwerk. Ten hoogte van de bosrand nabij het ven zijn mogelijkheden om het hekwerk te passeren. Er zijn geen dassenharen aangetroffen. Bij het hekwerk aan de rand van het maisperceel zijn graafsporen aangetroffen.

Ter plaatse van het gronddepot zijn een aantal wildwissels waargenomen. Het is niet duidelijk door welke soort(en) de wissels zijn veroorzaakt.

Figuur 2 Sporenonderzoek naar migratieroute. Links ruimte onder hekwerk om te passeren, rechts graafsporen ter plaats van maisperceel.

Cameraonderzoek: ter plaatse van de graafsporen aan de rand van het maisperceel is wildcamera 2 geplaatst. Op de camerabeelden is te zien dat een das gebruik maakt van het maisperceel om zich te verplaatsten. Vermoedelijk gebruikt de das de gaten in het hek en het maisveld als migratieroute (zie figuur 3) om zich te verplaatsen richting de maisvelden om te foerageren.

Figuur 3 Cameraonderzoek naar migratieroute en graafsporen ter plaatse van maisveld.

4.1.3 Functioneel leefgebied

In bijlage 4 is weergegeven welke delen van een functioneel leefgebied aanwezig zijn ter plaatse van het plangebied. Hieronder is de onderbouwing geschreven:

Voldoende rust en dekking op de burcht. Er is binnen het plangebied geen hoofdburcht of bijburcht waargenomen. Vermoedelijke wordt de pijp gebruikt als vluchtpijp. De hoofdburcht ligt waarschijnlijk in het bosgebied ten westen van het plangebied.

Jaarrond een voldoende en een gevarieerd voedselaanbod op bereikbare afstand van de burcht. Er is voldoende gevarieerd voedselaanbod ter plaatse van het plangebied. Op de maisvelden, akkers en graslanden is voldoende voedsel beschikbaar het hele jaar rond.

Oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken, bijvoorbeeld in de vorm van houtsingels en hagen. In het plangebied en nabije omgeving zijn voldoende oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken. De plekken bestaan uit bosranden, struweel, ruigtestroken en akkerranden.

Geen verstoring of versnippering van het territorium door wegen, kanalen en dergelijke. Het plangebied is gelegen aan de rand van Mierlo nabij het bos waar weinig verstoring plaatsvindt in de vorm van (water)wegen.

Geen verstoring door honden of recreatie (bijvoorbeeld mountainbiken of crossmotoren). Op basis van de camerabeelden en de resultaten van het veldbezoek is er relatief veel verstoring in de vorm van honden en recreatie. De vluchtpijp is gelegen naast een fietspad waar veel honden worden uitgelaten en veel fietsverkeer plaatsvindt. Naast het gronddepot is een mountainbike en/of crossmotor parcours aangelegd. Ook zijn er veel sporen van mensen op het depot te vinden. De locatie lijkt te veel onder invloed van verstoring om als vaste verblijfplaats te dienen. De vluchtpijp lijkt eveneens te veel onder invloed van mensen en huisdieren om als vaste burcht of bijburcht te dienen.

De maisvelden nabij het bos worden gebruikt om te migreren en te foerageren.

Uitwisselingsmogelijkheden met nabijgelegen dassenpopulaties. Uitwisseling met ander dassenpopulaties is aannemelijk. Er zijn in de nabijheid van het plangebied meerdere bos- en natuurgebieden aanwezig in een landelijke omgeving met voldoende voedsel, migratiemogelijkheden, voortplantingsplekken en locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen.

Figuur 4 Sporenonderzoek naar functioneel leefgebied.

5.0 CONCLUSIE

In onderstaande paragrafen worden de conclusies en aanbevelingen uit het nader onderzoek besproken.

5.1 DAS

Tabel 3 Onderzochte functies en gevolgen in het kader van de Wnb

Onderzochte functie	Functie waargenomen	Essentiële functie?	Overtreding Wnb	Ontheffing noodzakelijk
Hoofdburcht	Nee	Nee	Nee	Nee
Bijburcht	Nee	Nee	Nee	Nee
Vluchtpijp	Ja	Ja	Ja	Ja
Migratieroutes	Ja	Nee	Nee	Nee
Functioneel leefgebied	Ja	Nee	Nee	Nee

5.1.1 Burchten/holen

Ter plaatse van het plangebied is geen hoofdburcht en/of bijburcht aangetroffen. Aan de rand van het plangebied is een vluchtpijp waargenomen. Een vluchtpijp is een vaste rustplaats en onderdeel van het functioneel leefgebied van de das. Met de voorgenomen werkzaamheden wordt de vluchtpijp vernietigd. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantings- of rustplaatsen van de das (artikel 3.10 lid 2, sub b). Voor de voorgenomen nieuwbouwwerkzaamheden dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

5.1.2 Migratieroutes

Het plangebied wordt door de das gebruikt om te migreren van de hoofdburcht naar de foerageergebieden. Op basis van het camera- en sporenonderzoek kan geconcludeerd worden dat de migratieroute niet heel frequent gebruikt wordt. Er zijn geen aanwijzingen dat het een essentiële migratieroute betreft. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van houtwallen, groenstroken, bosgebieden en kleinschalig landschap.

In het voorgenomen inrichtingsplan zijn groenstroken ingetekend ter plaatse van de huidige migratieroute. Hiermee kan de locatie dienen als migratieroute van de burcht naar de foerageergebieden.

5.1.3 Essentieel functioneel leefgebied

Het plangebied is onderdeel van een functioneel leefgebied. Het grasveld en de maisvelden dienen als foerageergebied en de lanen en bosrand kunnen als oriëntatie- en schuilmogelijkheden. Het plangebied is geen essentieel onderdeel van het leefgebied omdat er in de nabije omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn. De planlocatie ligt aan de rand van het leefgebied tegen de bebouwde omgeving aan. Ter plaatse van het plangebied is veel verstoring in de vorm van fietsers, honden en overige recreatie. Uitgaande van een suboptimaal leefgebied (150 hectare) verdwijnt er 4% van het gebied (6 hectare). Er zal geen ruimtebeslag plaatsvinden op de groenstrook die kan fungeren als migratie- en oriëntatiestrook. Hiermee is migratie van de burcht naar de foerageergebieden in de nieuwe situatie nog steeds mogelijk via het plangebied.

5.2 OVERIGE SOORTEN (NIET MEEGNOMEN IN ONDERZOEK)

Tijdens het nader onderzoek zijn ook waarnemingen gedaan van de volgende soorten: vos, steenmarter, konijn en bunzing. In onderstaande tabel is per soort weergegeven welke functie de onderzoekslocatie herbergt voor de soort en of een ontheffing dan wel ecologisch werkprotocol noodzakelijk is.

Figuur 5 Overige waarnemingen op de wildcamera.

Op de camerabeelden was te zien dat bunzing en steenmarter gebruik maken van het plangebied als leef- en foerageergebied. De bunzing kan de vluchtpijp ook gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats.

Uit de quickscan en het nader onderzoek is gebleken dat ter plaatse van het plangebied potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn voor kleine marterachtigen.

Effecten op beschermde soorten: Met de voorgenomen maatregelen worden de kleine marterachtigen verstoord en hun potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen vernield. Hierdoor is er sprake van een overtreding op de volgende verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming:

- § 3.3. Beschermingsregime andere soorten; Artikel 3.10; lid 1a: Het is verboden dieren in het wild levende zoogdieren opzettelijk te doden of te vangen;
- § 3.3. Beschermingsregime andere soorten; Artikel 3.10; lid 1b: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Voor de steenmarter en kleine marterachtigen is een ontheffing noodzakelijk in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Tabel 4: Aangetroffen overige beschermde diersoorten die niet zijn meegenomen in het nader onderzoek maar wel zijn aangetroffen

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Gedrag	Beschermde functie	Overtreding Wnb	EWP noodzakelijk
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Foeragerend /passerend	Geen	Nee	Ja
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Foeragerend /passerend	Leefgebied	Ja	Ja
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Foeragerend /passerend	Geen	Nee	Ja
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Foeragerend /passerend	Leefgebied, Vaste rust- en verblijfplaats	Ja	Ja

5.3 MAATREGELEN

Om negatieve effecten op algemeen beschermde soorten zoveel mogelijk te worden voorkomen, worden in ieder geval de maatregelen voorgesteld in tabel 5 en 6. Deze dienen uitgewerkt te worden in een **activiteitenplan/EWP** welke aan de ontheffingsaanvraag aangehecht gaat worden.

Tabel 5: Maatregelen voor algemeen beschermde soorten tijdens uitvoer werkzaamheden

Soortgroep	Maatregel
Algemene broedvogels	Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden, waarbij beplanting wordt verwijderd of aan oevers/water wordt gewerkt buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode. Het verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet voorafgaand aan de werkzaamheden door een ter zake kundige op het gebied van broedvogels worden gecontroleerd of broedende vogels aanwezig zijn. Dit geldt ook voor de periode vlak voor of na het broedseizoen, het gaat om een broedgeval ongeacht de datum. Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen preventieve maatregelen te worden genomen voorafgaande aan het broedseizoen waarbij de vegetatie gelegen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kort wordt gehouden, door periodiek maaien en afvoeren. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet worden gewerkt.
Grondgebonden zoogdieren	Om effecten op algemeen beschermde kleine grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken dienen werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant te worden uitgevoerd, zodat aanwezige dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen. Deze maatregel valt onder de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb).
Vleermuizen foerageergebied,	Om mogelijke indirecte effecten als verstoring door licht op naast gelegen foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes te voorkomen dient te worden gewerkt tussen zonsopgang en zonsondergang. Indien toch gebruik moet worden

Soortgroep	Maatregel
vliegroues en verblijfplaatsen	gemaakt van kunstlicht, dient gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting. Hierbij dient lichtval op bomen, water en gebouwen in de omgeving te worden vermeden om verstoring te voorkomen. Daarnaast mogen er tussen zonsondergang en zonsopkomst geen obstructies in het water worden gelegd voor dieren die het water volgen als vliegroue.
Amfibieën	Het dempen van de watergang dient richting één kant te worden uitgevoerd zodat aanwezige dieren de kans krijgen om te vluchten. Er mag niet richting een doodlopend stuk van de watergang worden gewerkt. Deze maatregel valt onder de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Eventueel aanwezige eiklonpen en eisnoeren dienen te worden overgebracht naar water dat niet wordt gedempt. Er wordt aanbevolen om te voorkomen dat er ondiepe poelen, sporen van machines die met water kunnen worden gevuld en zandhopen/ omgewerkte grond ontstaan tijdens werkzaamheden die mogelijk plaatsvinden in de actieve periode van amfibieën (april-oktober). Poelen kunnen functioneren als tijdelijk geschikt voortplantingswater.

Tabel 6: Maatregelen om effecten op beschermde functies en soorten na de uitvoer te voorkomen

Soortgroep	Maatregel
Vleermuizen vliegroues	Om mogelijke indirecte effecten als verstoring door licht op de naast gelegen vliegroue te voorkomen, dient in de gebruiksfase neerwaarts gericht verlichting geplaatst te worden. Hierdoor wordt voorkomen dat er permanente verstoring van de vliegroue optreedt. Er mag geen toename in verlichting zijn.

6.0 BRONNEN

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Das Meles meles*. Utrecht.

BRO. (2022). *Quicksan flora en fauna Fazantlaan te Luchen*. Boxtel.

Noord-Brabant, P. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

Bijlage 1 Samenvatting uit quickscan Wnb

6 Samenvatting

In onderstaande tabel is samengevat de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden, en wat de eventuele vervolgstappen zijn, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrategieën. In de tabel is tevens weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 2 Overzicht effecten met betrekking tot gebiedsbescherming en te nemen vervolgstappen

Gebiedsbescherming	Afstand tot gebied	Sprake van aantasting	Vervolgtraject	Bijzonderheden / opmerkingen
Natura 2000	Ca. 2,4 km	Nee	-	Geen externe verstoringen
Natuurnetwerk Nederland & groenblauwe mantel	Binnen plangebied	Mogelijk	Effectenanalyse NNB en groenblauwe mantel	Toetsen of de ecologische waarden en kenmerken gelijk blijven
Houtopstanden	-	Nee	-	Niet van toepassing

Tabel 3 Overzicht (potentiële) aanwezigheid beschermde soorten en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Potentieel aanwezig	Sprake van overtreding	Vervolgtraject / maatregelen	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	Algemeen	Ja	Te voorkomen	Plangebied buiten broedseizoenen bouwrijp maken of controle vooraf	Globale broedseizoenen loopt van maart tot half augustus
	Jaarrond beschermd	Minimaal	Nee	-	-
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	Nee	Nee	-	-
	Foerageerhabitat	Ja	Te voorkomen	Verlichting gericht of uitschijnend op opgaand groen vermijden	Verlichting kan een negatief effect hebben op foerageer- en vliegroudefuncties
	Vliegroutes	Ja	Mogelijk	Bomenrij langs Luchenseheide behouden of vliegroute-onderzoek uitvoeren	-
Grondgebonden zoogdieren		Ja	Mogelijk	Onderzoek naar aanwezigheid das, wezel, buning en steenmarter	Bij aanwezigheid is mogelijk een ontheffing nodig voor de werkzaamheden
Reptielen		Nee	Nee	-	-
Amfibieën		Ja	Te voorkomen	Zorgplicht afdoende	Heeft betrekking op een soort als de gewone pad
Vissen		Nee	Nee	-	-
Ongewervelden		Nee	Nee	-	-
Vaatplanten		Nee	Nee	-	-

Figuur 6 Samenvatting uit de Quickscan Wnb (BRO, 2022).

Bijlage 2 locaties wildcamera's

schaal 1: 3500

0 30 60 90m

Bijlage 3 Onderzoeksgebied

Bijlage 4 Gebruik Leefgebied

schaal 1: 3500

0 30 60 90m

